

GALICJA,

jej ziemia, płody i ludy.

Z pism pośmiertnych

księdza Franciszka Siarczyńskiego.

(Dalszy ciąg. Ob. N. 1, 2, 11, 12, 14, 24, 25, 35, 36, 37 i 38 Dod. tygodniowego.)

XII.

Treść.

Różność narodów w Galicyi osiadłych. a) Rusini. Różnice między nimi. Cechy właściwe. Ubiór mężczyzn; płótnianki, gunie, siermięgi, świty, oponcze, sukmany, kozuchy, stany, chołostnie, czapki, kuczmy, kapelusze. Ubiór kobiet; premitki, koszule z ustawkami, jupy, korale, kaftany, serdaki. Obyczaje; cnoty publiczne i domowe, skromność, przyzwoitość; dawne przepisy, wierność onym dochowana.

Różność narodów osiadłych w Galicyi. Uważając w ludności galicyjskiej różność narodów z których powstaje, pierwsi są Rusini jako pierwiastkowi i rodowici ojczycowie królestwa Galicyi, drudzy Polacy, a ci są cyrkulów wadowskiego, hocheńskiego, sandeckiego, tarnowskiego, rzeszowskiego i w części jasielskiego mieszkańce, a w innych rozrzuceni i po większej części Mazurami zwani. Trzeci są Niemcy, głuchemi nazwani w miastach Galicyi i szczególnie w Podgórzu od dawna obsiedli. Czwarci są Ormianie od dawna w Rusi czerwonej zamieszkali. Piąci Żydzi, szóści Cyganie. Ci wszyscy obyczajami, mową i obrządkami między sobą się różnią.

a) Rusini.

Rusini Stawiau nieodrodne plemię, kiedy właściwie Chrobacyi czerwonej miejsce zajęli, wywodzić tu nie jest moją rzeczą, ani o tem mówić kiedy i Chrobacya białą razem posiadli, a później Lachom jej odstąpili. — Starożytni ci tu krajowcy wprzód zdaje się zagnieździli w Podolu które Rusi dolnej „*Russia inferior*“ miano miała, niżeli się ku Karpatom posunęli. — Ród ich pierwiastkowy może jeszcze dzisiaj w samych włościanach pozostał, w szlachcie i innych mieszkańcach tak jest zpolaczony, tak pomieszany, iż nie prawie rodowitości swej niezatrzymał. Lecz i między ludem prostym ruskim, wiele różności spostrzegać się daje; inna postać Goralów, inna Podgorzanów, inna Podolan, inna Pokucianów, a inna znowu w niektórych okolicach, jaką Czerwiński⁶⁹⁾ szpetną i niezgrabną wykreślił. Ale chwytając ogólniejsze Rusinów znamiona: Jest to lud pospolicie dobrego wzrostu, postawy dorodnej, kości grubej, oczu siwych lub niebieskich, włosów płowych. Płeć żeńska, lepiej wychowana i ukształcona, jest urodziwa i przyjemna, w zaniedbaniu zaś i ubóstwie staje się grubą, dziką i niezgrabną. Podróżny jeden słusznie uważał, iż kto chce poznać, jaką czyni różnicę między ludźmi w kształcie ich dostatek, niech w Galicyi wstąpi do domu ubożego kmiotka, i zamożnego mielnika, niech widzi oboją rodzinę; jedenże ród, jeden kształt budowy ciała, ale tu obfitość, wygoda, strój przystojniejszy, daje młynarce postać zgrabnej kobiety, białej cery i wypieszczonej urody; gdy kmiotka opuszczona, ogorzała, zbiedzona, sniado, niezgrabnie i szpetnie wygląda.

Strój.

Strój mieszkańców Rusi czerwonej bez wątpienia, podobieństwo co do kraju, tkaniny, i sposobu noszenia, ślad ubioru właściwego tej części świata, z której się wyniósł, niżeli się w Europie usadowił, zachował. Łatwiej się pewnie strój odmienia, niżeli obyczaje, ale i ten przy prostocie dłużej się utrzymuje. W narodach tylko skazonych, niema właściwie narodowych obyczajów, niema i stroju narodowego. Im więcej w którym narodzie skazenie, dziś z wyrazem oświecenia i ukształcenia lepszego za jednoznaczne brane, górę wzięto, tam mniej narodowości spostrzegać się daje. Cechą szczególną jest golenie głowy, z zostawieniem na jej środku włosów w większym lub mniejszym obwodzie, podług zwyczajów, który się w różnych czasach odmienia. Zachowują go dotąd niektórzy Azyanie, przyjęli go byli po części Germani i mnichy, poczytując długie włosy za zniewieściałość. Teraz chłop w Galicyi albo głowę tylko od czoła podgala, albo włos tylko podcina, i do pół czoła spuszcza, bo golarza płacić nie chce, i tak dogodniej małemu jego dbaniu o siebie. Wąsy też zostawia obrosłe, a w starości najczęściej i brodę.

Strój płócienny chłopu ruskiego przepasanego rzemieniem wąskim, podobnym zupełnie się być wydaje do stroju Skitów, jakich wystawiają ryciny.⁷⁰⁾ Ubiór spodni z nogawicami obwisłymi po kostki, koszula po wierzchu spuszczone na ubiór spodni dochodząca do wyżej kolan, dawniej więcej chodaki, dziś powszechniej buty z podkówkami są w używaniu. Na koszule biorą żupany, które podług okolic się różnią; w jednych noszą z płótna konopnego robione, gęsto przesywane, ozdobione niekiedy kołnierzem i klapkami u rękawów z sukna kolorowego, najczęściej niebieskiego, i te się zowią płótnianki. W drugich, z sukna grubego, czarnego, z wełny czarnej niefarbowanej utkanego, najczęściej sznurkiem kolorowym na szwach i łapkami u rękawów upstrzone, na piersiach aftkami zapinane, a takie żupany gunie są zwane. W innych zaś z sukna grubego domowego, z wełny mieszanej czarnej z białą zrobionego, przeto kolor szary mającego, przyozdobione potrzebami z wełny kolorowej, lub z sukna wykrojonego i sznurkami po szwach obszyte, a te siermięgą, sierakiem lub świtą się zowią; gdzie niegdzie zachowują krój oponczy z kapturem. Ubiór zaś z sukna zrobiony jeden i drugi siwy czy czarny, sukmany ma nazwę. W zimie na żupan lub na koszulę tylko wdziewa kozuch z skór baranich na irchę wyprawnych czarnych, lub białych, nieczem nie pokryty. Czarny za lepszy i strojniejszy jest miany. W niektórych miejscach pasem rzemieennym, w innym kamlotowym w paski kolorowe, opasywać się po sukmanie, indziej żadnego niemiec pasa, jest zwyczajem. Koszula, soroczka, ubiór spodni płócienny stany, z sukna zaś z nici konopnej i wełnianej grubo utkanego, zrobiony chołostnie Rusini zowią. Co do czapek temi włościanie jednej okolicy od drugiej najczęściej się różnią. W jednych noszą kuczmy obite z baranków w kształt głowy cukru uszyte, w drugich na kształt kapuzy, mającej z tyłu kawałki tasiemek lub wstążek; w innych z barankiem wysokim, kryjącym sukieny wierzch czapki; w innych wązki baranek czarny, a wierzch sukieny kolorowy, na ówieró łokcia wyżej, z rogami ściętymi, lub nie. Po czapce, często można poznać chłopca z której jest strony. W lecie noszą kapelusze słomiane własnej roboty, lub też kramowe czarne z wełny, ściągione koło głowy tasiemką kolorową lub wstążką.

Jednostajniejszy jest ubiór kobiet. Włosy pokrywa czepiec, około niego okręcony rantuch, czasem i pod brodę; końce ma w tył spuszczone. Niekiedy na to jeszcze zarzucone zawicie zwane premitka, całą prawie jej połowę zasłania. Koszula codzienna pospolicie konopna, od święta i kościoła, zwłaszcza u możniejszej jest z cienkiego lnianego płótna, przynajmniej do pasa, reszta grubem płótnem nadstawiona bywa. Obszewki czyli Ustawki, u rękawów i ramienia mieć wyszywane kolorową włóczką lub jedwabiem, do wytworniejszego stroju należy, jako i spodnica z kamlotu, i fartuch z pstrego płóciennika, i jupka z sukna granatowego lub niebieskiego, z czerwonymi u kołnierza i rękawów wykładkami, a strojnej jeszcze, kiedy z szychem lub potrzebami jedwabniami. Na szyi mającniejsze miewają prawdziwe korale z zawieszonym na nich mentalem, lub krzyżem mosiężnym; albo zamiast nich paciorki szklane kolorowe. Korale są celną ozdobą stroju wieśniaczek ruskich; ich wielkość, liczba sznurków, oznaczają ich majątek. Bez nich żadna dziewczka za mąż nie idzie. Kaftan, kroju starych długich kamizol, zwany serdak, u nich kieszenie dwie poboku, zwane serniki, może od chowu sera. — Dziewek strój tem się różni, że głowę mają odkrytą, włosy splecione w warkocze, i w kółko na środku złożone, ozdobione natkaniami w wianuszek kwiatami i wstążkami różnego koloru; które opięte nad czołem, w tył na plecy, długie swe końce zwieszają; im ich więcej tem strojniej.

O b y c z a j e.

Ci którzy ludu poddańczego, którzy włóścian skazanych na pracę i niewolę nie chcą znać tylko ze złej strony, którzy z uprzedzenia o nim sądzą, skutki nieoświecenia wystawili w nim jako wady ich serca, zamiast litować się nad jego niedolą, ohydźli go jako lud złośliwy i występny. Może w tym czarnym obrazie szukają usprawiedliwienia postępowania z nim swojego. Potomek wojennego narodu, może nieco dzikości w obyczajach, niedowierzania w pożytku, ducha zemsty w poniesionej urazie, srogiej nienawiści ku nieprzyjaciółom swym zachował; ale łatwo składa swą dzikość, byle go oswoić, byle go czem zniewolić i zobowiązać, niema nie przychylniejszego, nie wierniejszego nad Rusina.⁷¹⁾ Wierność dla Państwa, stałość w przyjaźni związkach jest szczególną Rusina zaletą. Słowny, gościnnie, szczerzy i cierpliwy, jeżeli z stanu swego wychodzi, nie winie jego lecz sile okoliczności, lecz brakowi lepszego ukształcenia przymiotów jego duszy przypisać należy. Podobny on jest do tej bujnej ziemi, którą orze; możeż wydać plon użyteczny, gdy szkodliwym ziarnem zasiana będzie? Poszanowanie dla starszych jest wkorzoną cnotą w ich obyczajach. Wiek stary zawsze u Sławian władzę niejaką wspartą na uleganiu młodszych sprawował. Najstarszy w rodzinie przez swą starość, jako jej głowa starostyn, starosta, był uważany. Jest zabobonny, lecz gdzież lud ciemny mniej lub więcej zabobonny nie jest? Tam jednak gdzie roztropny i gorliwy pasterz nie zaniedbuje go oświecać i wyprowadzać z błędu, już sam szczydź z zabobonów poczyna. Jest leniwy w pracy, bo od dzieciństwa przywykł nie dla siebie pracować. Jest oddany pijaństwu, bo go zewsząd pokusa otacza, wszędzie mu się sposobność nastrecza, wszystko go do tej bezecnej wady wiedzie i zachęca. Lecz niedostatek już i w tej go wadzie poprawia.

Ruskie niewiasty, jak to pospolicie u ludu prostego bywa, dźwigając cały ciężar gospodarstwa domowego, wychowania dzieci, żywienia, obszywania i opierania domowników, uległość zupełną dla męża, a wierność w małżeństwie, mają za najświętszą powinność. Płeć żeńska wstydliva aż do dzikości, lubi się odosabniać od mężczyzny w pożytku, a dziewczki w prostocie skromne nie łączą się z chłopakami w zabawach, jak tylko w tańcach. Schultess jednak złośliwy Galicyanów oszczerca, [obwinia ich o] lubieżność, iż tak dalece są rozpuścić oddane, że się nawet spraw wszetecznych nie wstydzą.⁷²⁾

69) Okolice nadniestrza przez Ignacego Lubicz Czerwińskiego w Przemyślu 1811.

70) Imper. Orientale Ansel. Bandurii Ragus. 1711 T. 2 p. 581.

71) Jak łatwo zobowiązany być może, ob. Czerwińskiego Okolice Nadniestrza. st. 224.

72) Luxurie. dont on ne rougit point. Lettre 9 à Feitmoser etc.

Ale obwinienie to, tak jak inne, któremi ohydźli Galicyanów stara się, jest kłamliwą i niczem nie dowiedzioną potwarzą. Rozwiązłość zdań, wprowadziła nieznaną dawniej rozwiązłość życia, ale nie tak powszechną, nie tak wyuzdaną, aby jako wada narodowa wytykaną być mogła. Rozpusta, która górę bierze w miastach, jeszcze u ludu wiejskiego rzadkiem jest zdarzeniem. Ojcowie nasi surowo od niej obyczaje strzegli, duchowni całą swą mocą opierali się jej szerzeniu i występnych karcili. Nie dozwolano niegdyś młodym mężczyznom bezżenne trawić życie. Takowi, jak pisze Zimorowicz⁷³⁾ prawem miasta Lwowa, do opłaty podatku „Bykowe“ (taurinum) zwanego, obowiązani byli, to jest, rocznie na głowę po 4 kopy. Jeżeli powabna uroda, krasne lica, i żywe oko Rusinek do pieczyt nęciły, czyliż bez zgrozy kochane być nie mogły? Piękne Rusinki lwowskie Bolesława księcia mazowieckiego i ruskiego serce uwięziły, lecz sam się więzom tym poddał. I Zimorowicz wabną swawolę oczom Rusinek przyznaje.⁷⁴⁾ Surowych owszem obyczajów na Rusi, surowe niegdyś miasta Lwowa ustawy są dowodem: „Zaden obywatel płci obojej, nie mógł dać większej nawet weselnej biesiady, jak na osób 16, i na 4 półmiski, pod karą grzywień 4. Żadnej położnicy przykrycia jedwabnego, lub kamlotowego używać, ani chrzcin biesiadnych sprząć nie wolno było, pod karą grzywny jednej. Grać w kości, ani o wielką ani o małą stawkę, nikomu się nie godziło; kto by się ważył, ten co wygrał, wygraną utracił, co przegrał, dać roczną karę był powinien, a gospodarz za trzecim razem, tracił prawo trzymania publicznego domu.“

Płodność jest od dawna Rusinek zaletą, ta-to zdaniem wielu ziemię ruską tylekroć przez Tatary ogołoconą z ludu, w krótkim czasie zaludnić zdołała. Również stałość i wierność w przyjaźni i związkach była zawsze ich cnotą. Wielką u Rusinów czynienia przyczyną jest, iż tak ich ojcowie czynili. Ubiór ich sam prosty i niekształtny, który tylko potrzebie dogadza, wydają Rusina dalekim od przemysłu i sztuki, lubo w naśladownictwie sposobnym, ale w odmianie bardzo trudnym. Język Rusinów, którego używają w Galicyi, jest prawie ten sam, którym w Małorosyi, a nawet aż do rzeki Kubanu, owszem i nad prawym brzegiem Dunaju, i w tureckich nawet powiatach osiedli, i reszta zaporoskich Kozaków, mówić zwykli. Ale jako wpośród Polaków, wiele od nas wyrazów i sposobów mówienia, tak podlegli Turkom, wiele od nich przyjęli.⁷⁵⁾ (d.c.n.)

73) Leopold. i Barth. Zimorowicz M. S. st. 36 było to r. 1401. kopa trzymała 56 złr. polskich.

74) Mollis petulantia oculorum Russicis puellis ingenuita. Tamże.

75) Kołajdowicz w rozprawie o języku białoruskim, czytanie na posiedzeniu świeżo ustanowionego towarzystwa uczonych przy Akademii Mosk.

Statystyczne podania

z aktów administracji krajowej w okręgu Namiestnictwa lwowskiego, z roku 1857.

(Obacz Nr. 36, 37 i 38 Dodatku tygodniowego.)

VI. Dobra rządowe.

a) Skład i położenie.

Dobra	Zależne od Władzy politycznej i finansowej	Odległość mil od stolicy		Zawierają			
		obwo.	kraju	miast	miasteczek	wsł	Przyległości
I. Kameralne.							
1 Bolechów	w Stryju	3	15	—	1	25	—
2 Borynia	w Samborze	10	20	—	—	26	—
3 Dolina	w Stryju	5	14	—	1	23	4 kolonie
4 Drohobycz i Łąka	w Samborze	4 ² / ₄	12 ³ / ₄	1	—	21	1 przysiołek
5 Delatyn		w Stanisła.	7 ² / ₈	29 ² / ₈	—	1	12
6 Dobromil	w Sanoku	9	23 ³ / ₄	1	—	29	1 przys. 9 kol.
7 Janów	we Lwowie	3 ¹ / ₈	3 ¹ / ₈	—	1	6	2 przys. 3 kol.
8 Jaworów	w Przemyś.	8 ¹ / ₄	6 ¹ / ₄	1	—	21	4 kolonie
9 Kałusz	w Stryju	5	9	—	1	33	1 przys. 3 kol.
10 Kosów łącznie z Kutami i Pistyniem	w Kołomyi	5 ¹ / ₈	39 ⁵ / ₈	—	1	39	—
11 Lwowska realność Vorderberg	we Lwowie	—	4 ¹ / ₄	—	—	—	—
12 Łomna	w Samborze	7 ² / ₄	18 ² / ₄	—	—	23	—
13 Medenice	w Samborze	6 ² / ₄	17 ² / ₄	—	—	10	4 kolonie
14 Mrzygłód	w Sanoku	2 ³ / ₄	—	—	1	4	1 przysiołek
15 Pcdbuż	w Samborze	3	14	—	—	17	—
16 Peczenizyn i Jabłonów	w Kołomyi	1 ³ / ₄	35 ² / ₄	—	1	23	—
17 Sambor	w Samborze	—	6 ³ / ₄	1	—	25	2 kolonie
18 Sołotwina	w Stanisła.	5 ⁵ / ₈	27 ⁵ / ₈	1	—	20	1 przysiołek
II. funduszu relig.							
19 Spas i Gwozdziec	w Samborze	3 ¹ / ₄	6 ³ / ₄	—	—	25	1 przysiołek
20 Żółkiew z Jastrzębicą	w Żółkwi	—	3 ⁶ / ₈	—	—	3	—
21 Winniki	we Lwowie	—	1 ¹ / ₄	—	—	—	—
III. Stypendyalne.							
1 Sambor	w Samborze	—	—	—	—	—	trzy gmachy klasztorne
2 Przedzielnica, Hubice i Malchowice	w Sanoku	10	22 ⁶ / ₈	—	—	2	—
3 Zagórze	w Sanoku	—	—	—	—	—	—
4 Czarna Olsza	w Przemyś.	—	—	—	—	—	—
5 Wulka Panienska	we Lwowie	—	1 ¹ / ₈	—	—	—	—
6 Gmach po Dominikanach z ogrodem w Bełzie	w Żółkwi	—	—	—	—	—	—
7 Przemysłowa część pod Bełzem	w Żółkwi	5 ⁷ / ₈	9 ⁵ / ₈	—	—	—	—
8 Propinacya w Żółkwi	w Żółkwi	—	—	—	—	—	—
9 Podbereżce i Winniki	we Lwowie	—	1 ¹ / ₄	—	—	2	2 kolonie

b) Pola i lasy.

Dobra	P o l a				L a s y			
	Pola orne na morgi niższo-austryackie	Ogrody i łąki	Pastwiska	Nieurodzaj- ne grunta	Obszar morgi niż. aust.	Turnus	Ilość sekcji	Siła rocznej produkcji w sągach niż. austr.
I. Kameralne.								
1 Bolechów	174 ¹ / ₄	366	252 ³ / ₄	325 ² / ₄	35,833 ¹ / ₄		5	21,715
2 Borynia	2,254	1,270 ¹ / ₄	1,366	441	21,039		2	829
3 Dolina	609 ³ / ₄	1,542 ¹ / ₄	764 ² / ₄	824 ³ / ₄	78,026 ¹ / ₄		7	12,578
{ Łąka i	308 ¹ / ₄	1,257 ³ / ₄	6 ² / ₄	98	409 ² / ₄			
{ Drohobycz	253 ¹ / ₄	626 ³ / ₄	169 ¹ / ₄	115 ² / ₄	23,805 ³ / ₄		7	15,851
4 Delatyn	22	174	256	1,217	30,957 ³ / ₄		6	9,713
5 Dobromil	594 ³ / ₄	195 ¹ / ₄	491 ¹ / ₄	212 ² / ₄	24,255 ² / ₄		8	9,514
6 Janów	418 ² / ₄	724	536 ² / ₄	527 ² / ₄	7181		2	8,356
7 Jaworów	904 ³ / ₄	597	909 ¹ / ₄	214 ¹ / ₄	16,529 ³ / ₄		7	5,207
8 Kałusz	332 ³ / ₄	515 ² / ₄	1,834 ² / ₄	2,341 ³ / ₄	51,624		7	13,243
{ Kutu	20 ² / ₄	30	949 ¹ / ₄	—	93,986			
{ Pistyn	8	168 ² / ₄	3,052 ¹ / ₄	—	18,520 ² / ₄			
10 Kosów	—	51 ² / ₄	2,047 ³ / ₄	—	13,179 ³ / ₄		10	8,614
11 Lwowska realność Vorderberg	1 ³ / ₄	8 ¹ / ₄	—	—	—		—	—
12 Łomna	1,387 ³ / ₄	623 ² / ₄	437 ¹ / ₄	20 ¹ / ₄	7,093 ¹ / ₄		2	2,581
13 Medenice	266 ¹ / ₄	2,702 ³ / ₄	1,397 ³ / ₄	72 ² / ₄	8,617 ¹ / ₄		3	1,607
14 Mrzyglód	695 ³ / ₄	157 ² / ₄	172	—	5,211		2	2,297
15 Podbuz	518 ¹ / ₄	977 ³ / ₄	259 ² / ₄	681	42,049		5	10,531
16 Peczenizyn i Jabłonów	99	995 ² / ₄	7,243 ² / ₄	—	14,951 ² / ₄		7	8,789
17 Sambor	730 ¹ / ₄	226 ¹ / ₄	195	420 ¹ / ₄	4,094		2	829
18 Sołotwina	192	566 ² / ₄	536 ³ / ₄	1,930 ¹ / ₄	39,531		6	6,119
19 Spas i Gwoździec	1,364 ³ / ₄	278 ² / ₄	1,129 ¹ / ₄	682	16,605 ² / ₄		4	6,374
{ Żółkiew i	—	45 ¹ / ₄	—	—	—		—	—
{ Jastrzębica	379	288	113	286	4,770 ³ / ₄		1	585
21 Winniki	Realności Winnickie przeszły w administrację tytoniu i tabaki.							
II. Funduszu religijnego.								
1 Sambor	—	—	—	—	—		—	—
2 Przedzielnica, Hubice i Malchowice	623 ³ / ₄	53 ¹ / ₄	254 ³ / ₄	19	751 ¹ / ₄		1	148
3 Zagórze	32 ¹ / ₄	4 ² / ₄	3 ³ / ₄	—	—		—	—
4 Czarna Olsza	16 ² / ₄	1	17 ³ / ₄	—	6 ³ / ₄		—	—
5 Wulka Panieńska	23 ³ / ₄	7 ¹ / ₄	9 ² / ₄	—	36 ³ / ₄		—	—
6 Klasztor i ogród po Dominikanach w Beźcie	—	—	—	—	—		—	—
7 Przemysłowa część	27 ¹ / ₄	—	—	—	—		—	—
8 Propinacya w Żółkwi	—	—	—	—	—		—	47
III. Stypendyalne.								
9 Podberezce i Winniki	16 ² / ₄	56	22 ² / ₄	14 ³ / ₄	1,440 ¹ / ₄		1	6

c) Dochody i wartość.

Dobra	Roczny czysty do- chód z pól i lasów złot. reń.	Prawa domini- kalne	Czysty z onych dochód roczny	Przy- godne źródła dochodu	Budynki gospo- darskie		Szacunek majątności po lustracji		Terazniej- sze oszaco- wanie ma- jątności na kapitał złot. reń.
					Ilość	Złot. reń. szacunek	przed re- windykacją złot. pol.	porowindy- kacji złot. reń.	
I. Kameralne.									
1 Bolechow	22,234		6,155		102	40,599	15,673	2,175	608,379
2 Borynia	16,213		1,111		118	28,028	4,751	8,000	374,508
3 Dolina	31,651		4,194		96	36,519	8,913	19,896	753,419
{ Łąka i	1,717		1,273		20	14,042			105,762
{ Drohobycz	62,769		4,584		104	98,935	14,641	1,100	1,447,195
4 Delatyn	19,220		10,148		52	28,695	25,412	niewiadomo	616,055
5 Dobromil	19,948		4,632		109	38,291	19,538	12,305	529,891
6 Janów	14,486		3,850		28	26,820	12,809	11,000	393,540
7 Jaworów	25,026		8,729		113	145,402	31,772	22,000	820,502
8 Kałusz	32,661		12,213		80	101,899	13,710	12,897	999,379
{ Kutu			6,560						
{ Pistyn			4,571						
10 Kosów	43,058		9,215		109	74,350	20,058	16,417	1,343,850
11 Lwowska realność Vorderberg	6		—		2	5,180	—	—	5,300
12 Łomna	9,465		1,214		76	16,532	4,785	5,000	230,112
13 Medenice	16,941		5,148		68	37,887	5,617	900	479,667
14 Mrzyglód	9,196		1,710		43	57,175	2,000	niewiadomo	275,295
15 Podbuz	20,399		1,909		55	14,000	5,759	12,500	460,160
16 Peczenizyn i Jabłonów	38,799		10,458		54	32,531	18,351	12,344	1,159,791
17 Sambor	1,812		8,492		177	43,088	17,707	16,648	249,168
18 Sołotwina	27,583		9,249		56	19,070	11,347	5,446	755,710
19 Spas i Gwoździec	23,445		43		75	27,869	6,265	niewiadomo	497,629
{ Żółkiew i	200		—		3	3,260	8,479	11,379	7,260
{ Jastrzębica	9,367		642		35	6,092	—	—	206,272
21 Winniki	Realności wianickie przeszły do administracji tytoniu i tabaki.								
II. Funduszu religijnego.									
1 Sambor	700		—		8	34,520	—	—	34,520
2 Przedzielnica, Hubice i Malchowice	8,698		—		21	8,795	—	—	191,275
3 Zagórze	446		—		—	—	—	—	8,920
4 Czarna Olsza	226		—		—	—	—	—	4,520
5 Wulka Panieńska	115		—		—	—	—	—	5,660
6 Klasztor i ogród po Dominikanach	122		—		1	10,000	—	—	10,000
7 Przemysłowa część	249		—		—	—	—	—	4,980
8 Propinacya w Żółkwi	—		990		—	—	—	—	16,840
III. Stypendyalne.									
9 Podberezce i Winniki	1,800		6,040		20	33,215	3,619	9,000	335,995

d) Wynikłości obrotu, szkoły i parafie.

D o b r a		Wynikłości obrotu za rok 1855			Szkoły		Ilość kościołów			
		rzeczywi- sty przychód	rzeczywi- sty wydatek	pozosta- łość w gotówce	główne	trywialne	rzyms. kat.		gr. kat.	
							para- fialnych	kape- lanii	para- fialnych	kape- lanii
I. Kameralne.										
1	Bolechów	53,339	42,244	18,312	1	1	1	—	10	11
2	Borynia	13,909	12,271	4,607	—	2	—	—	13	13
3	Dolina	43,747	30,535	12,806	1	3	1	—	9	10
	Łąka i									
4	Drohobycz	64,866	38,330	25,361	1	14	1	—	17	8
5	Delatyn	44,812	27,844	1,372	—	1	—	—	6	7
6	Dobromil	49,426	29,341	20,111	—	5	1	1	12	13
7	Janów	25,164	28,251	7,182	—	1	1	—	4	2
8	Jaworów	43,873	25,210	997	—	1	1	—	17	2
9	Kałuż	50,788	29,073	17,437	1	12	1	—	18	13
	Kuty									
	Pistyn									
10	Kosów	80,029	38,334	32,693	—	11	2	1	20	13
11	Lwowska realność Vorderberg	7	582	10	—	—	—	—	—	—
12	Łomna	9,164	9,268	345	—	4	—	—	13	10
13	Medenice	25,260	17,487	7,780	—	2	1	—	6	2
14	Mrzygłód	16,843	11,869	5,180	—	—	1	—	3	1
15	Podbuż	11,261	12,416	155	—	2	—	—	10	7
16	Peczenizyn i Jabłonów	65,537	34,227	23,617	—	5	—	1	11	11
17	Sambor	27,250	23,769	5,069	1	3	4	1	12	7
18	Sołotwina	50,164	31,583	15,177	—	1	1	—	12	9
19	Spas i Gwoździec	20,781	17,198	246	—	2	—	—	11	5
	Żółkiew i	8,273	2,405	5,174	—	—	—	—	1	1
20	Jastrzębica	—	—	—	—	—	—	—	—	—
21	Winniki	171	78	79	—	—	—	—	—	—
II. Funduszu religijnego.										
1	Sambor	826	638	510	—	—	—	—	—	—
2	Przedzielnica, Hubice i Malchowice									
3	Zagórze	4,064	1,406	2,794	—	—	—	—	—	—
4	Czarna Olsza									
5	Wulka Panieńska	248	58	—	—	—	—	—	—	—
6	Klasztor i Ogród po Dominikanach w Bełzie	122	—	122	—	—	—	—	—	—
7	Przemysłowa część pod Bełzem	165	11	—	—	—	—	—	—	—
8	Propinacya w Żółkwi	—	—	1,029	—	—	—	—	—	—
III. Stypendyalne.										
9	Podberezce i Winniki	91,882	71,467	17,060	1	1	1	—	2	—

Trościaniec 1409.

Jan Szczekocki starosta halicki potwierdza sprzedaż połowy wsi Trościaniec przez Fila Miakowicza.

A se ja pan jan szczekocky pan wysłyckyj starosta hałyckyj świadczy to i poznawaju sym naszym lystom każdemu dobromu. na dobi. kto na toj lyst pozryt ily usłyzyt jeho czuczty koły budet. toho lystu. komu potribyzna. iz pryda pered nas i pered zemlany. fyl miakowycz i s swojeju bratijeju a na imia yz hrińkom soczewyczem i s myńkom i ziat' i sestroju, so wsich swoich blyższych przyzwolieniem swojeju dobroju woliju a neprymuczeny poznaly to iz sut prodal i uzdal pered namy pan koli damojewskomu ostatecznoju swoju połowynu didnyy trystianec *) za 3 i 20 kop. i oprawyly jemu tu połowyciu trystianec u 50 kop na wiki wikom i ditem jeho uzdały i otstupyly toi didnyy panu koli tako jako samy derzały i so wsim prawom i so wsim obyżzdom niczego sobi. newynymajuczy, i so wsimy hranycamy wiczystymy s polmy i s zemleju i s lisy i zu dubrowamy i s ozery i stawy i stawyszczy i s lu lukamy (?) i sinozat'my i so wsimy uzytki szto nyny sut' i potomu mohut' byt a tu didnyy pan koła wolen prodaty ily zaminiaty. ily tuto otdaty u swoi lipszii uzytki obrotyty aby wołył to pan koli fyl miakowycz i swojeju bratijeju i swoimy wsimy blyższymi iz u toi połowycy didnyy i u druhoi szto perwoje kupyl pan koła ne mohut' habaty fyl any jeho bratia any jeho blyższy u toi didnyy trystianec pana koła i jeho dityj i jeho blyższych a toi riczy swidcy pan stryjec wojewoda hałyckyj pan sudyja drobysz pan wasko tiaptukowycz pan chrszczen martynowskyj pan mykoła ystpycznyk pan małofi pan mychałko hrabowecykyj borys chomikowycz stecko dalatynskyj ynich dobrych mnoho było k tomu a ja. pan jan szczekocky pan wysłyckyj starosta hałyckyj daju syj swoj lyst panu koli dalujewskomu na swidoc'two pod naszym peczatiu. pysan lyst u hałycziu u ponediłok pered matki bożii 1 deń czysto lit rozestwo chrystowo 1000 lit i 400 lit 9 lit u wiki amiń.

(Na pieczęci nie nie można wyczytać.)

Oryginał kiryliką pisany znachodzi się w Bibliotece hr. Tarnowskich w Dzikowie.

A oto ja pan Jan Szczekocki, pan Wiślicki, Starosta Halicki, poświadczam i zeznaję tym moim listem każdemu, komu o tem wiedzieć należy, kto ten list czytać będzie lub usłyzyt czytany. Jako przyszedł do nas i do ziemian Fil Miakowicz z bracią swoją na imię Hryńkiem (Grzegorzem) Soczewiczem i Minkiem (Michałem), z szwagrem i siostrą, ci więc za przyzwolieniem wszystkich swoich blyższych rodem i powinowactwem dobrowolnie i bez muszenia zeznali, iż prodal i wręczył on przed nami panu Mikołajowi Damojewskiemu drugą swoję połowę ojcowizny Trościaniec *) za 23 kop, poczem sami uprawili tę połowę Trościaniec za 50 kop, wręczając i odstępując owę ojcowiznę panu Mikołajowi i dzieciom jego na wieki wieków tak jak sami dzierzyli ze wszystkim prawem i w całej objętości, nic sobie nie wyjmując, i we wszystkich granicach z polami, z ziemią i z lasy, z dąbrowami, z jeziorami, stawami i stawiskami, z łakami i sianożęćmi i z wszelakimi użytkami, jakie dziś istnieją i na przyszłość być mogą. Ojcowiznę zaś tę wolno jest panu Mikołajowi prodal lub zamienić, albo też ją tu oddać, jeśli będzie w tem widział swoję korzyść. I zobowiązał się pan Fil Miakowicz z swoimi braćmi i z wszystkimi swoimi blyższymi rodem lub powinowactwem nie gabać Mikołaja ani jego dzieci ani blyższych rodem lub powinowactwem o tę świeżo kupioną połowę ojcowizny Trościaniec, ani też o drugą połowę, która przedtem u niego kupił. A świadkami w tej sprawie sa: pan Stryjec wojewoda halicki, pan sędzia Drobysz, pan Wasko Tiaptukowycz, pan Chrszczen Martynowski, pan Mikołaj Istpycznyk, pan Małafi, pan Michałko Hrabowiecki, Borys Chomikowycz, Stecko Dalatynski i innych wielu urodzonych, — ja zaś pan Jan Szczekocki, pan Wiślicki, starosta Halicki wydałem ten mój lyst panu Mikołajowi Dalujewskiemu pod naszą pieczęcią dla świadectwa. Dan w Haliczu w poniedzialek dniem przed niebowstąpieniem Matki Boskiej, roku pańskiego 1409. Na wieki Amen.

*) Trościaniec, wieś w obw. Stanisławowskim.

Jan Wagilewicz.